

Autor/ka: Hana Hrabáková

Vedoucí práce: Mgr. Marta Kolářová

Název Zapojení dětí z dětských domovů do života veřejných knihoven

Oponent PhDr. Jiřina Šmejkalová, CSc.

Hodnocení Velmi dobře

Datum vyhotovení 25.8. 2019

Práci doporučuji k obhajobě

Cíl práce

Dle SIS: Cílem bakalářské práce je zjistit, jak mezi sebou fungují dvě různé instituce, knihovna a dětský domov, a možnosti jejich spolupráce. V teoretické části studentka shrne dosavadní stav problematiky. V praktické části se bude věnovat kvalitativnímu výzkumu, porovná teoretická zjištění s realitou (podobné projekty v ČR a výsledky). Na základě rozhovorů s vybranou knihovnou a ústavním zařízením budou vyhodnoceny problematické momenty a bude navrhnout projekt na začlenění dětí z dětských domovů do komunity dané lokality.

Cíl práce byl splněn

Bodový zisk za práci	Hodnocení
0-50 bodů	Neprospěl, nedoporučeno k obhajobě
51-60 bodů	Dobře (3)
61-80 bodů	Velmi dobře (2)
81-100 bodů	Výborně (1)

Hodnocení práce

Aspekt kv. práce	Vysvětlení	Možné hodnocení
metodologie a věcné zpracování tématu	<p><i>Pomocí rešerší výhradně českých zdrojů a empirického výzkumu práce nastiňuje problematiku možností i limitů komunikace veřejných knihoven s institucemi zajišťujícími ústavní péči pro děti a mládež v České republice.</i></p> <p><i>Empirická část výzkumu je sice omezena na 6 rozhovorů, nicméně pro danou úroveň bakalářské práce dostačující. Kvalitativní výzkum je řádně zpracován a interpretace dat pro danou úroveň adekvátní. Moje hlavní výtka se týká úvodní konceptuální části, k níž se vyjadřuji ve slovním hodnocení.</i></p>	15 bodů
přínos a novost práce	<p><i>Kromě přijatelně zpracované rešerše, a následného empirického výzkumu, práce představuje i návrh projektu „První práce“ a obsahuje tak možný nástin propojení teorie a praxe, jež by měla být zastoupená v každém společenskovědním výzkumu.</i></p>	20 bodů
citování, korektnost citování, využití inf. zdrojů	<p><i>Seznam použité literatury je zpracován v souladu s danou normou, nicméně opírá se výhradně o zdroje českého původu, což podle mého názoru ochuzuje zpracování problematiky o potencionálně užitečný komparativní rozměr.</i></p>	20 bodů
slohové zpracování	<p><i>Pomineme-li občasné zjednodušující či přímo matoucí formulace (např.: „...knihovny ... nabízejí neutrální prostor, kde se může společnost cítit bezpečně“, „Knihovny se potýkají se sociálně vyloučenými skupinami ...“, s. 10),</i></p>	10 bodů

	<i>jazyk práce v zásadě respektuje zásady odborného stylu, a podává sdělení relativně přesně.</i>	
gramatika textu	<i>Proti gramatické úrovni práce nemám zásadních námitek, ačkoli pečlivější závěrečné pročtení textu by pomohlo odstranit příležitostné překlepy.</i>	5 bodů
CELKEM		70 bodů

Slovní hodnocení:

Vztah veřejných knihoven k problematice sociálně handicapovaných skupin společnosti je nepochybně téma pozoruhodné a – alespoň pokud je mi známo – spíše opomíjené. Autorce nelze upřít odvalu, s jakou se na toto výzkumně nepříliš vytěžené pole pustila. Také empirická část (rozhovory, transkripce, etc.) v zásadě splňuje nároky kladené na danou úroveň studentské badatelské činnosti.

Moje námitky jsou spíše koncepčního charakteru. V teoretické části jsou nastíněny definice pojmů ‚veřejná knihovna‘ a ‚dětské domovy‘. Obě instituce zde vystupují jako jakési ideální entity vymezené pomocí značně povšechně formulovaných „funkcí“ a – podle mého názoru poměrně naivních - výroků typu „Zjišťováním potřeb sociálně znevýhodněných lze postupem dosáhnout k začleňování a propojování nesourodých skupin a tím pomoci se zařadit do běžné společnosti. (Burešová, 2018)“ (s. 18). „Děti“, jak autorka vesměs označuje očividně náctileté klienty a klientky příslušné institucionální péče, jakož i instituce veřejné knihovny, se pohybují v jakémsi časoprostorovém vakuu, jemuž chybí konkrétní sociální a demografické ukotvení. I autorčino pojetí ‚veřejné knihovny‘ (jež alespoň podle původní koncepce z r. 1919 měly poskytovat služby cca deseti procentům populace, Frey, J. (1936), *Úvod do výchovy čtenářů.*) trpí jistou adorační, v zásadě nicneříkající rétorikou: VK je přístupná všem členům společnosti, pomáhá rozvíjet zájmy, zajišťuje přístup, je součástí komunitních center, neutrální půdou, VK disponují informacemi, organizačním zajištěním, kvalifikovaným personálem a prostory, etc. ... Jakkoli jsou tyto fráze vesměs převzaty ze sekundární literatury, studentka by k nim měla přistupovat alespoň s minimální způsobilostí ke kritickému čtení. Je pochopitelné, že prostor bakalářské práce omezuje z hlediska velikosti výzkumného vzorku, nicméně alespoň pokus o vykročení za hranice Prahy, a jejího okolí, případně o stručnou konfrontaci problematiky s mezinárodní praxí v úvodní části práce, by jistě poskytl komplexnější vhled do problematiky.

Podkapitola „Dětské domovy“ je navíc formulována tak, že jaksi předem připravuje v textu půdu pro potencionální sociální patologizaci jedinců, kteří k nim náleží, a přitom jejich charakteristika postrádá jakoukoli reálnou dimenzi, kupříkladu genderovou či etnickou. Ta, jak snad není žádným tajemstvím, hraje v současné české společnosti poměrně významnou roli a může představovat v pojetí i v procesech reálného působení dané „sociální vyloučenosti“, s níž, jak autorka tvrdí, se „knihovny potýkají“ významnou proměnnou. (viz např. <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/pocet-malych-romu-se-v-detskyh-domovech-nesnizuje-sanci-na-osvojeni-maji-vyrazne-mensi-nez-ostatni-deti>)

Za nosnou ovšem považuji diskusi praxe aktivního zapojování mladistvých do samotného provozu knihovny, tj. zaměstnání v knihovně formou placených stáží, i představení projektu „První práce“. Co se týče poměrně solidně formulovaného Závěru, nepochopila jsem zcela autorčin argument o „zahlcování dětí z DD“ (s. 58) díky tomu, „že na trhu existuje velké množství institucí a nadačních fondů“. To mi připadá jako značně odvážné tvrzení, jež by vyžadovalo další vysvětlení. O jaké „zahlcování“ jde - kulturní, informační, materiální, sociální, emocionální ...?